

กระบวนการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง ตำบลชัยสน อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

สภาพทั่วไปของตำบลชัยสน

ตำบลชัยสน แยกออกมาจากหมู่บ้านในตำบลคำพานและตำบลหนองยางเสือ เมื่อปี 2505 โดยตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งในอดีตบ้านชัยสนมีน้ำซับอยู่หลายจุดถือว่าเป็นบ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก ประกอบกับบริเวณนี้มีต้นทุเรียนป่าอยู่เป็นจำนวนมากจึงได้เรียกกันติดปากว่าชัยสน จนมาเป็นตำบลในปัจจุบัน

คนในตำบลชัยสนมีทั้งที่อยู่ในบริเวณเดิมมาก่อน แต่ส่วนใหญ่จะอพยพมาภายหลัง ซึ่งได้รับรู้จากการบอกต่อกันมาว่าเป็นที่อุดมสมบูรณ์ มีฝนตกต้องตามฤดูกาล ทำให้การประกอบอาชีพทางการเกษตรได้ผลดี เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อยและการเลี้ยงโคนม จึงมีการอพยพเข้ามามากขึ้น ทำให้เกิดการผสมผสานขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน

สถานการณ์ก่อนการทำแผนชีวิตชุมชน

จากการที่ตำบลชัยสนประกอบไปด้วยผู้คนที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกันเพราะมาจากต่างถิ่นฐานที่ย้ายมาอยู่ร่วมกัน ทำให้การพัฒนาไม่ครอบคลุมความต้องการในชีวิตประจำวันของคนในตำบล ถึงแม้ว่าในตำบลชัยสนเองจะมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรด้านการพัฒนาชุมชนมากมาย เช่นกลุ่มที่ทำงานกับ พอช. พช. อสม. มีกลุ่มออมทรัพย์ของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งกลุ่มองค์กรชุมชนเหล่านี้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ แต่เนื่องจากการพัฒนากลุ่มยังเป็นความคิดของข้าราชการตามแต่ละหน่วยงาน การทำงานจึงเป็นเพียงหน้าที่ ที่ทำแล้วให้เสร็จตามโครงการ การต่อยอดกิจกรรมให้ก้าวหน้าและเติบโตมากยิ่งขึ้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยในหลายๆ ด้าน ตำบลชัยสนเองเป็นตำบลที่ทำกิจกรรมด้านพัฒนาชุมชนมากมาย แต่การพัฒนาก็จำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่มีการประสานต่อยอดไปสู่กิจกรรมอื่น ในส่วนของผู้นำก็มีแนวคิดของตนเองไม่มีการทำงานในลักษณะร่วมกันกับผู้นำคนอื่น ๆ

ความเป็นมาของการทำแผนชีวิตชุมชน

การจัดทำแผนชีวิตชุมชนตำบลชัยสน ได้จัดทำแผนครบทั้ง 15 หมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนทราบถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาต่างๆ ของสมาชิกในหมู่บ้านมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเป็นภาพรวมของหมู่บ้านแล้วหาทางแก้ไขปัญหาและกำหนดวิธีการนำไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตำบลอย่างตรงจุดตรงตามความต้องการของคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานต่างๆ ได้ศึกษาและร่วมกันพัฒนาตำบลชัยสนต่อไป

ความสำเร็จจากการจัดทำแผนชีวิตชุมชน

ในช่วงปี 2548-2549 ตำบลชัยสนุ่นได้จัดทำแผนชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนให้ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน โดยได้จัดทำแผนชุมชนครบทั้ง 15 หมู่บ้าน โดยได้รับงบประมาณจัดทำแผนชุมชนจากเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนฝั่งตนเองภาคกลาง จำนวน 60,000 บาท เพื่อจัดทำแผนชุมชน เริ่มตั้งแต่การค้นหาผู้นำที่ใจอาสามาเป็นแกนนำจัดทำแผน มีการจัดเก็บข้อมูลรายรับ รายจ่าย หนี้สิน รวมถึงปัญหาของทุกครัวเรือน วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลรายหมู่บ้านหาทางแก้ไขและกำหนดเป็นแผนพัฒนาตำบลต่อไป โดยได้มีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมที่เกิดจากการจัดทำแผนชุมชน หลายๆ ด้าน เช่น การรวมกลุ่มของเกษตรกรก้าวหน้า โดยคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกัน อสม. ทำโครงการ “ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนร่วมเสริมสร้างคุณภาพชีวิต” มีกิจกรรมย่อยๆ ดังนี้ โครงการผลิตน้ำยาล้างถังนม, โครงการอุปถัมภ์ นวด ของกลุ่ม อสม.ชัยสนุ่น, โครงการโรงผสมวัตถุดิบอาหารสัตว์เพื่อชุมชน หมู่ 14 , โครงการพัฒนาคุณภาพเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งจากการรวมกลุ่มดังกล่าวได้เกิดประโยชน์ให้กับคนในชุมชนอย่างมาก เช่นลดต้นทุนการผลิต ก่อเกิดการหมุนเวียนเงินทุนในชุมชน ลดรายจ่ายเกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชนทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ และเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไป

ซึ่งแกนนำแผนชุมชนตำบลชัยสนุ่นได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดทำแผนชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ในระดับจังหวัดและระดับภาค หลายครั้งจนสามารถเป็นวิทยากรขยายผลเรื่องการจัดทำแผนชีวิตชุมชนได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการจัดทำแผนชีวิตชุมชนตำบลชัยสนุ่น ขอขอบพระคุณคณะกรรมการแผนชุมชนจังหวัดสระบุรีเป็นอย่างสูง ที่คัดเลือกตำบลชัยสนุ่นเข้าร่วมโครงการจัดทำแผนชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อความเจริญและอยู่เย็นเป็นสุขของชาวตำบลชัยสนุ่นต่อไป



ผู้ประสาน

นายประจัญ คำสง่า 23 หมู่ 14 ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี 081-7808701

นายณรงค์ กิ่งแก้ว 44 หมู่ 14 ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี 044-